Müzikte Uzaktan Eğitim

Enver Mete Aslan

2020'nin ilk ayları, salgının baş göstermesi üzerine eve kapandığımızda pek çok insanın imdadına teknoloji yetişti. Müzik dünyası üzerinden değerlendirme yapacak olursak, izlemediğimiz pek çok konserin videosunu rahatlıkla ve belki de tekrar tekrar tüm ayrıntılarıyla izledik. Rafta okunmayı bekleyen kitapları derhal okuyup yenilerini sipariş etmek üzere internetin başına oturduk. Pek çok müzik insanı akşam vakitlerinde canlı yayına geçtiklerinde sosyal medyamızı hazır edip mini konser ve söyleşilerini mercek altına aldık hatta ertesi gün yine teknolojimiz sâyesinde yorumlarımızı halka duyurduk. Neredeyse her icrâcı müzisyenin evinde bir dizüstü bilgisayar, mikrofon ve ses kartı vâsıtasıyla sesler kayıt altına alındı. Hatta müzisyenler aralarında eş zamanlı çalışmalar yaparak video ekranlarını karelere bölüp aynı parçayı kolaylıkla icrâ ettiler. Teknoloji kullanımı üretime oldukça katkıda bulundu. Bu durumu "uzaktan müzik" olarak adlandırabiliriz.

Teorik konuların aktarımında büyük kolaylık

Salgın sürecinin en düşündürücü tarafı eğitimin sürekliliği idi. Bu konu hâlen ülke gündeminde en üst sıralarda yerini koruyor. Pek çok disiplin, eğitim yöntemlerini teknolojik sistemler üzerinden kolaylıkla uygulamaya geçebilmişti. Sosyal bilimler, teorik konuların ifadesini pek çok vasıta ile alıcısına iletebilirdi. Video sistemleri, önceden yapılmış kayıtlar veya canlı anlatımlarla, teori yani nazari bilgiler uygulama yapılmaksızın insanlığın hizmetindeydi. Fakat müzik eğitiminin "teorisi de pratiği de" mevcuttu. Hatta aynı anda yürümesi gereken konulara hassasiyet gösterilmeliydi.

Evcara makamı teorisi anlatılırken öğrenci o makamı perdelerin tüm ayrıntılarıyla hissedebilmeli, hatta kendi çalgısıyla duymaya çalışmalı, bir hata yaptığında ise öğretmeni tarafından yönlendirilebilmeliydi. Bu durum tüm müzikler için geçerli. Evcara örneği ile sadece Türk müziği öğretimi anlaşılmasın. Meşk sisteminden bahsediyoruz ve bu sistem tüm müzik türlerinin öğretiminde olmazsa olmazdır. İlk bakışta sadece Türk müziği aktarımında kullanılagelmiş gibi anlaşılsa da konu aslında Türk müziğinden ziyade, müzik aktarımıdır. Öğretmenin icrasını yakından dinlemek, tüm nüansları ile müziğe kulak verebilmek, teknik hususları gözlemleyebilmek, ustanın parmak, yay, mızrap, bilek vb. yapısını gözlem altına alıp analiz yapabilmek geçtiğimiz salgın sürecinde maalesef mümkün olamadı.

Aslında pek çok kurum "uzaktan eğitime geçildi" ilanı verse de gerçekte böyle olamadı. Bir önceki cümleye dönersek, kamera ile meşk konusu hep eksik kaldı. Öğretmenin icrasından çıkan ses bilgisayarın hoparlör kapasitesi veya kullanılan yazılımın frekans aralığı kadardı. Teknik konuları gözlemleme ve analiz etme ise bilgisayar kamerasının çözünürlüğü kadardı. Hemen şu soru akıllara gelebilir; Uzaktan müzik eğitimi olmamalı mıydı? Elbette olmalıydı. Eve kapanılan süreçte bilgisayar hoparlöründen gelen kısıtlı ses, kamera karşısında geçirilen zaman müzik öğrenebilmek için bekleyen tâlipleri ayakta tuttu, onlara heyecan verdi. Burada ifade

edilmeye çalışılan konu “mevcut yazılım ve donanımlar kullanılarak müzik eğitiminin uzaktan eğitim sistemleri ile harika ve eksiksiz bir biçimde maalesef ki yapılamıyor oluşudur”.

Akort yapmayı öğrenseydik…

Konservatuvarlarda çalgı öğrencileri ilk defa karşılaştıkları çalgılarını ellerine alalı 6 ay olmuştu. Akort yapmak şöyle dursun henüz tutuş pozisyonlarını öğrenmeye çalışırken birden öğretmenlerinden ayrı kalmışlardı. Küçük bir örnek verecek olursak, olası bir durum gerçekleşti ve zamanla akortlar da bozuldu diyelim, bu durumda yapacak pek bir şey kalmıyor. Frekanslar ve yazılımın kısıtlaması ile devam etmeye çalışan uzaktan müzik öğretimi sadece öğretmenin akort tazelemesine ihtiyaç duyduğu için durmak zorunda kalabiliyor.

Okulun piyanolarını kullanıyorduk

Başka bir konu ise piyano meselesi. Konservatuvarlara bağlı bölümlerde her öğrencinin alması gereken piyano dersleri vardır. Profesyonel piyanist olma yolunda olmayanlar bile bu dersten başarılı olmak durumundadırlar. Okullarda mevcut bulunan piyanolar çalışma odalarında öğrencinin hizmetinde bulunurlar. Her konservatuvar öğrencisinin hatta çoğunluğunun evinde piyano bulundurma imkânı yoktur. Bu sebeple öğrenciler için okul ve çalışma odaları vazgeçilmezdir. Evinde piyano bulundurabilen öğrencilerin piyano dersini uzaktan kısıtlı da olsa devam ettirme imkânı varken piyanosu olmayan öğrenciler için bu imkansızdır. Yukarıda bahsedilenler solfej, koro, orkestra vb gibi uygulamalı dersler için de söylenebilir.

Bu süreçte “olmaz” denilenin de olabilirliğini tüm dünya olarak yaşadık. Dileğimiz bir an önce sağlıklı bir dünya olarak bu tür kısıtlamalara veda etmektir. Son olarak temennim, dünyanın başındaki bu zorlu süreç tecrübesine dayanarak, uzaktan müzik öğretimine özel, tüm frekansları eksiksiz ileten, öğrenci öğretmen arasındaki görüntü ve ses iletimindeki gecikmeyi sıfıra indiren özel tasarlanmış müzik yazılımını insanlığın hizmetine sunmaktır.